

BİDEB BURS VE DESTEK PROGRAMLARINDA BAŞVURULARIN VE RAPORLARIN PANEL/DANIŞMAN/ DANIŞMA KURULU YÖNTEMİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ VE İZLENMESİNE İLİŞKİN YÖNERGE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönergede, TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığına sunulan burs ve destek başvurularının Panel/Danışman/Danışma Kurulu yöntemi ile değerlendirilmesi ve izlenmesi sürecinde uygulanacak kurallar ile bu süreçte görev alan kişilerin sorumlulukları düzenlenmektedir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, 17/07/1963 tarihli ve 278 Sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanunun değişik 4'üncü maddesi, TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı Burs, Destek ve Yarışma Programları Genel Uygulama Esasları ve TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı Çalışma Usul ve Esaslarına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Yönergede geçen tanımlardan;

a) Başkan: TÜBİTAK Başkanını,

b) Başkanlık: TÜBİTAK Başkanlığını,

c) Başvuru Değişiklik Bildirim Formu: Daha önce başvurusu yapılan ancak desteklenmesi uygun bulunmayan araştırma bursu veya destek başvurularının, panel/danışman raporunda belirtilen hususlar çerçevesinde gerekli değişiklik ve düzeltmeler yapılarak tekrar sunulması durumunda önceki değerlendirme sonucunda bildirilen eksikliklerin ne ölçüde yerine getirildiğinin izlenmesi amacıyla başvuru sahibi tarafından doldurulan belgeyi,

ç) BİDEB: Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığını,

d) BİDEB Yürütme Komitesi: TÜBİTAK Başkanı tarafından atanan Grup Yürütme Komitesi Üyeleriyle aynı haklara sahip 5 akademisyen ve Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanından oluşan ve başkanı BİDEB Daire Başkanı olan Yürütme Komitesi'ni,

e) Danışma Kurulu: Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığında oluşturulan komitelere, yürütülen programların geliştirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi, panel ve jürilerin oluşturulması, başvuruların değerlendirilmesi gibi konularda yardımcı olmak ve görüş oluşturmak üzere TÜBİTAK Başkanı tarafından atanan konularında uzman kişilerden oluşan kurulu,

f) Danışman: BİDEB tarafından yürütülen burs/destek/etkinlik başvurularını değerlendirmek ve görüş bildirmek veya BİDEB Yürütme Komitesine yardımcı olmak üzere görevlendirilen alanında uzman kişiyi,

g) İzleyici: BİDEB tarafından verilen burs ve desteklerin yürütülmesi ve sonuçlandırılması sürecini değerlendirmek üzere görevlendirilen alanında uzman kişiyi,

ğ) Kurum: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu (TÜBİTAK),

h) Koordinasyon Komitesi: BİDEB Daire Başkanı ve BİDEB Müdürlerinden oluşan komiteyi,

ı) Moderatör: Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanı tarafından paneli yönetmek ve yönettiği paneldeki başvurular hakkında görüş bildirmek üzere görevlendirilen kişiyi,

i) Panel: Burs ve destek başvurularının değerlendirilmesi amacıyla, alanında uzman kişilerden oluşturulan bilim insanları grubunu,

j) Panel/Danışman Raporu: Panel/Danışman değerlendirmesi sonucunda düzenlenen, panelist/danışman puanları ile her bir değerlendirme kriterine göre ortak görüşlerin yer aldığı belgeyi,

k) Panelist: BİDEB tarafından yürütülen burs ve destek başvurularının değerlendirilmesi toplantısında görüş bildirmek üzere görevlendirilen alanında uzman kişileri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Değerlendirme Süreci

Ön değerlendirme

MADDE 4- (1) Burs ve destek başvuruları, programların bağlı olduğu Müdürlük tarafından, başvuru şartlarının sağlanıp sağlanmadığı, istenilen belgelerin tam ve usulüne uygun olarak sunulup sunulmadığı yönlerinden ön incelemeden geçirilir. İlgili dönem için ilan edilen başvuru koşullarını sağlamayanlar ve eksik veya yanlış belge ile yapılan başvurular değerlendirme dışı bırakılır.

Değerlendirme yöntemleri

MADDE 5- (1) Programlar, panel, danışman veya Danışma Kurulu değerlendirme yöntemlerinden biri ile değerlendirilir. Değerlendirmenin hangi yöntemle yapılacağı BİDEB Koordinasyon Komitesi Kararı ile belirlenir.

Panellerin oluşturulması, panelistlerin ve moderatörlerin belirlenmesi

MADDE 6- (1) Panelistler, gerekli görülmesi halinde Danışma Kurulu görüşü de alınarak Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığınca, konunun uzmanları arasından burs ve destek başvurularının konularına göre belirlenir. Her panel, en az üç en çok dokuz panelistten oluşturulur.

(2) Moderatörler; Danışma Kurulu üyeleri, Bilimsel Programlar Uzmanları veya doktora derecesine sahip araştırmacılar arasından BİDEB tarafından belirlenir.

(3) Panelistler, başvuruları bilimsel yönden değerlendirebilecek uzman kişilerden belirlenir. Daha önceki panellerde görev alan panelistlere ait istatistiki bilgiler dikkate alınarak kurumlar arası yaygın dağılımın korunmasına dikkat edilir.

(4) Moderatörler ve panelistler belirlenirken, görevlendirildikleri panellerde değerlendirilecek proje önerilerinde proje yürütücüsü, araştırmacı veya danışman olarak yer almaması esastır, ayrıca proje önerilerinde görev alan kişiler ile aralarında çıkar çatışması/çatışması olmaması göz önüne alınır.

Panel süreci

MADDE 7- (1) Burs ve destek başvurularının bilimsel değerlendirmesine geçilmeden önce, başvuruların panel yöntemiyle değerlendirilmesi sürecinde uygulanacak usul ve kurallar ile bu süreçte görev alan kişilerin sorumlulukları hakkında panelistler bilgilendirilir.

(2) Moderatör tarafından, öncelikle burs/destek başvurusunu inceleyerek raporunu hazırlayan panelistlerden, başvuruyu kısaca tanıtmaları ve hazırladıkları değerlendirme raporunu sunmaları istenir. Gerekli durumlarda mülakatlar yapılır. Başvuru hakkında tüm panelistlerin bilimsel değerlendirmeleri alınıp, tartışmalar tamamlandıktan sonra oylamaya geçilir.

(3) Her bir başvuru için oylama, gizli oy, gizli kimlik ve açık sayım şeklinde yapılır. Oylama tekrarlanamaz. Panel puanı hesaplanırken her bir kriter için verilen oyların aritmetik ortalaması alınır. Başvurunun oylama sonucu aldığı panel puanı moderatör tarafından açıklanır.

(4) Panelde görüşülen başvurular için, panelistlerin ortak görüşleri doğrultusunda panel puanını da yansıtacak şekilde “Panel Raporu” hazırlanır. Raporda her bir kriter için eksik görülen ya da yeterli bulunmayan hususların neler olduğu gerekçeli olarak belirtilir. Panel raporu, panelistler ve moderatör tarafından imzalanır ve o başvuru için panel değerlendirmesi tamamlanmış olur.

(5) Panelde, başvurunun görüşülmesi sırasında başvuru ile çıkar çatışması/çatışması söz konusu olan panelist olursa, ilgili başvurunun görüşmesi süresince bu panelist panel toplantısına ve değerlendirmeye katılamaz, söz konusu başvuru için oy kullanamaz.

(6) Panelde değerlendirilecek olan başvurular arasında tekrar sunulmuş (önceki dönem/dönemlerde yapılan panel/danışman değerlendirmesinde desteklenmesi uygun görülmemiş olup, değişiklik yapılarak yeniden sunulan) olanlar varsa bu tür başvurular önceki “Panel/Danışman Raporu” ve “Başvuru Değişiklik Bildirim Formu” da dikkate alınarak değerlendirilir.

Danışman görüşüne başvurulması

MADDE 8- (1) Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığınca panel yöntemi ile değerlendirilmeyecek burs/destek başvuruları için danışman görüşüne başvurulabilir. Danışman sayısı en fazla 3 (üç) olur.

Danışman ile değerlendirme süreci:

MADDE 9- (1) Başvuru belgeleri elektronik ortamda danışmanlara gönderilir. Her bir danışman, ilgili program için belirlenen değerlendirme kriterlerine göre değerlendirme raporunu oluşturur. Danışman raporları, gerekli durumlarda görevlendirilen Danışma Kurulu üyesi veya belirlenen bir danışman tarafından nihai değerlendirme raporu haline getirilir.

(2) Değerlendirilecek olan başvurular arasında tekrar sunulmuş olanlar varsa bu tür başvurular önceki “Panel/Danışman Raporu” ve “Başvuru Değişiklik Bildirim Formu” da dikkate alınarak değerlendirilir.

Danışma Kurulu yöntemi ile değerlendirme

MADDE 10- (1) Panel veya danışman yöntemi ile değerlendirilmeyen başvurular, ön değerlendirmeden sonra Danışma Kurulunun veya BİDEB Yürütme Komitesinin ilgili üyeleri tarafından değerlendirilir.

Panel/danışman sonuçlarının değerlendirilmesi ve karar süreci

MADDE 11- (1) Panel/danışman raporları, moderatör veya ilgili Danışma Kurulu üyesi puanı ile birlikte değerlendirilmek üzere BİDEB Yürütme Komitesi'ne sunulur. Yürütme Komitesi önerileri Başkanlık onayıyla kesinleşir.

Sonuçların ilanı ve başvuru sahiplerine gönderilmesi

MADDE 12- (1) Başkanlık onayı ile kesinleşen destek kararları başvuru sahiplerine bildirilir. Desteklenmesi uygun bulunmayan başvurulara ilişkin değerlendirme sonuçları, gerekli görülmesi halinde BİDEB tarafından panel/danışman raporu ile birlikte başvuru sahiplerine bildirilir. Bu raporlarda panelist ve moderatör isimleri ile başvurunun aldığı puan belirtilmez.

Panel/danışman değerlendirme sonucunun iptali

MADDE 13- (1) Burs/destek başvurusunun usulüne uygun değerlendirilmediğinin belirlenmesi ve/veya panelistlerin ya da moderatörlerin bu Yönergenin 15 inci maddesine aykırı durumlarının tespit edilmesi halinde, panelin/danışmanların bu başvuru ile ilgili değerlendirme sonucu, panelistleri/danışmanları öneren Danışma Kurulu üyesinin uygun görüşü ile BİDEB Başkanı tarafından iptal edilir. Bu durumda, söz konusu burs veya destek başvurusu danışman görüşleri de alınarak BİDEB Yürütme Komitesince görüşülerek karara bağlanır.

(2) Başvuru sahibinin etik ihlali yaptığının tespiti durumunda ise bu başvuru ile ilgili panel/danışman kararı, BİDEB Yürütme Komitesi tarafından iptal edilir ve ilgili mevzuat gereğince işlem yapılır.

İzleyici değerlendirmesi

MADDE 14- (1) İlgili programların mevzuatında belirtilmesi halinde, burs ve destek programlarından yararlananların gelişme veya sonuç raporları izleyici tarafından değerlendirilir. İzleyici görüşlerinin olumlu veya olumsuz olması durumuna göre mevzuatta belirtilen işlemler yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev ve Sorumluluklar

Panelistlerin/danışmanların görev ve sorumlulukları

MADDE 15- (1) TÜBİTAK tarafından görevlendirilen panelistler/danışmanlar aşağıda belirtilen hususlara uymakla yükümlüdürler:

a) Bilimsel kural ve kriterlere uymak ve uzmanlık alanına girmeyen hususlar varsa o hususlarla ilgili değerlendirme yapmaktan kaçınmak,

b) Değerlendirmelerini objektif olarak yapmak; objektif davranmayı engelleyecek çıkar çakışması/çatışması durumlarının varlığı halinde (örneğin; tez danışmanı/öğrencisi olmak; son üç yıl içerisinde makale/tebliğ/proje/etkinlik gibi ortak çalışma yapmış veya yapmakta olmak; aynı kurumda çalışıyor/görevli olmak veya yakın gelecekte aynı kurumda çalışmaları/görevlendirilmeleri muhtemel olmak veya ilgili başvurunun hazırlanmasına katkıda bulunmuş/görüş bildirmiş olmak; daha önce yargıya intikal eden bir ihtilafın tarafları olmak; akrabalık/hısımlık ilişkisi bulunmak; tarafsız davranmayı önleyecek derecede olumlu/olumsuz düşünce/önyargı sahibi olmak ve benzeri haller), görüş bildirmekten kaçınmak ve durumu değerlendirme öncesinde BİDEB'e yazılı olarak bildirmek,

c) Raporlarını TÜBİTAK tarafından istenen formatlara uygun olarak hazırlamak, görüş ve değerlendirmelerini bilimsel gerekçelere dayandırmak,

ç) Panelde görüşülecek tüm başvuruları inceleyerek panele gelmek,

d) Değerlendirme ile ilgili her türlü bilginin ve kendileriyle TÜBİTAK arasında yapılan yazışma ve görüşmelerin gizli olduğunu bilerek bu gizliliğe uygun davranmak, bilgileri üçüncü kişilerle paylaşmamak,

e) Burs/destek taleplerini şahsi amaçlarla kullanmamak,

f) Değerlendirmedeki tüm başvurulara ilişkin belgeleri değerlendirme sonunda imha etmek veya BİDEB görevlisine teslim etmek,

g) Başvuruda bulunanlar ile değerlendirme öncesi veya sonrası başvuru hakkında herhangi bir şekilde doğrudan veya dolaylı olarak iletişime geçmemek,

ğ) Burs/destek başvurusunda etik kurallara aykırı bir durumun tespiti durumunda, BİDEB'i değerlendirme öncesi yazılı olarak bilgilendirmek.

(2) Yukarıda belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirmediği veya görevini ifa ederken etığe aykırı davrandığı tespit edilen panelistlere/danışmanlara, TÜBİTAK'ın ilgili mevzuatı uyarınca yaptırım uygulanır.

Moderatörün görev ve sorumlulukları

MADDE 16- (1) Moderatör, panelin bu Yönergeye uygun olarak TÜBİTAK adına yönetilmesinden ve sonuçlandırılmasından; her başvuru için panel raporunun ve panel puan tablosunun panelistlere imzalatılmasından ve panelle ilgili evrak ve dokümanların düzenli bir şekilde BİDEB'e teslim edilmesinden sorumludur.

(2) Moderatör panelde bilimsel görüş belirtemez, panelistlerin görüşleri doğrultusunda veya tersine yönlendirme yapamaz ve oylamaya katılamaz, ancak panel veya danışman raporlarını değerlendirerek olumlu veya olumsuz görüşlerini de içeren ayrı bir rapor halinde

BİDEB'e sunar. Moderatör, yönettiği panelde görüşülen burs/destek başvuruları ile arasında, bu Yönergenin 15 inci maddesinin (b) bendinde belirtilen çıkar çakışması/çatışması durumlarının olması halinde, panel öncesinde BİDEB'i yazılı olarak bilgilendirmek ve yine bu Yönergenin 15 inci maddesinin ç, d, e, f, g, ğ bentlerinde belirtilen hususlara uymakla yükümlüdür.

(3) Yukarıda belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirmediği veya görevini ifa ederken etiğe aykırı davrandığı tespit edilen moderatörlere, TÜBİTAK'ın ilgili mevzuatı uyarınca yaptırım uygulanır.

İzleyicinin görev ve sorumlulukları:

MADDE 17- (1) TÜBİTAK tarafından görevlendirilen izleyiciler aşağıda belirtilen hususlara uymakla yükümlüdürler:

a) Bilimsel kural ve kriterlere uymak ve uzmanlık alanına girmeyen hususlar varsa o hususlarla ilgili değerlendirme yapmaktan kaçınmak,

b) Değerlendirmelerini objektif olarak yapmak; objektif davranmayı engelleyecek çıkar çakışması/çatışması durumlarının varlığı halinde (örneğin; tez danışmanı/öğrencisi olmak; son üç yıl içerisinde makale/tebliğ/proje/etkinlik gibi ortak çalışma yapmış veya yapmakta olmak; aynı kurumda çalışıyor/görevli olmak veya yakın gelecekte aynı kurumda çalışmaları/görevlendirilmeleri muhtemel olmak veya ilgili başvurunun hazırlanmasına katkıda bulunmuş/görüş bildirmiş olmak; daha önce yargıya intikal eden bir ihtilafın tarafları olmak; akraba ilişkisi bulunmak; tarafsız davranmayı önleyecek derecede olumlu/olumsuz düşünce/önyargı sahibi olmak ve benzeri haller), görüş bildirmekten kaçınmak ve durumu BİDEB'e yazılı olarak bildirmek,

c) Raporlarını TÜBİTAK tarafından istenen formatlara uygun olarak hazırlamak, görüş ve değerlendirmelerini bilimsel gerekçelere dayandırmak,

ç) İzleyicilik görevi ile ilgili her türlü bilginin ve kendileriyle TÜBİTAK arasında yapılan yazışma ve görüşmelerin gizli olduğunu bilerek bu gizliliğe uygun davranmak,

d) İzleyicilik görevini şahsi amaçlarla kullanmamak,

e) Kendisine gönderilen bilgi ve belgeleri, izleyicilik görevini tamamladıktan sonra imha etmek,

f) İzleyiciliğini yaptığı bursiyerler/desteklenenlerle herhangi bir şekilde doğrudan veya dolaylı olarak iletişime geçmemek,

g) Değerlendirme sırasında etik kurallara aykırı bir durumun tespiti durumunda, BİDEB'i yazılı olarak bilgilendirmek.

(2) Yukarıda belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirmediği veya görevini ifa ederken etiğe aykırı davrandığı tespit edilen izleyicilere, TÜBİTAK'ın ilgili mevzuatı uyarınca yaptırım uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 18- (1) Bu Yönerge Bilim Kurulu tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE19- (1) Bu Yönerge TÜBİTAK Başkanı tarafından yürütülür.

Kabul edildiği Bilim Kurulu Kararı	Yürürlüğe Giriş Tarihi
Bilim Kurulu'nun 07/05/2016 tarih ve 254 sayılı toplantısı	07/05/2016